

MELHUS
kommune

Klima, miljø og livsstil

Fakta og handlingsalternativ

Prosjekt Klima, miljø og livsstil

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

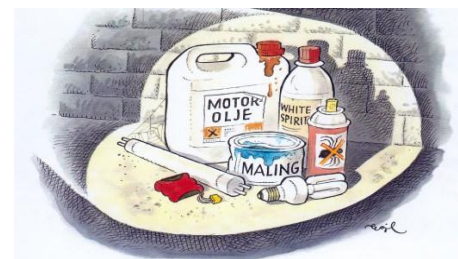
Miljøutfordringene

- Klimaendringene, vår tids største trussel mot miljøet
- Tap av biologisk mangfold
- Kampen mot miljøgifter som påvirker dyr og menneskers helse
- Økende avfallsmengder

Foto: Torbjørn Røberg

miljøstatus.no

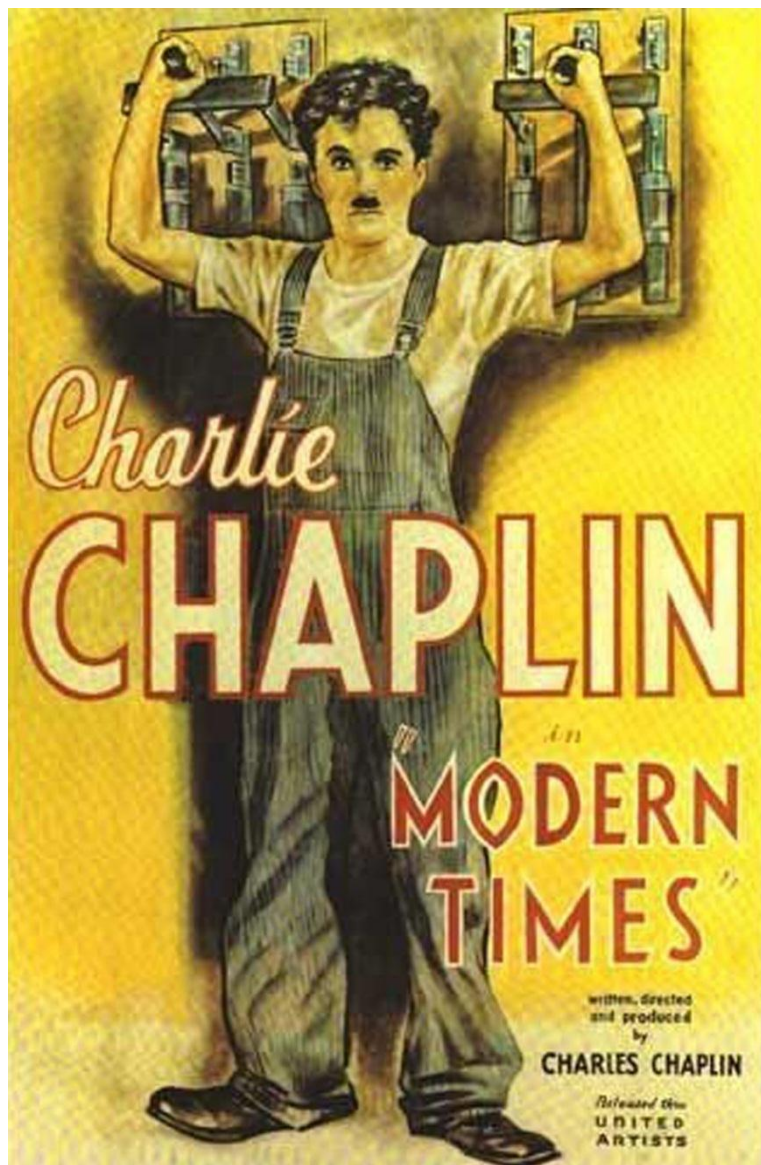

Livet på kloden

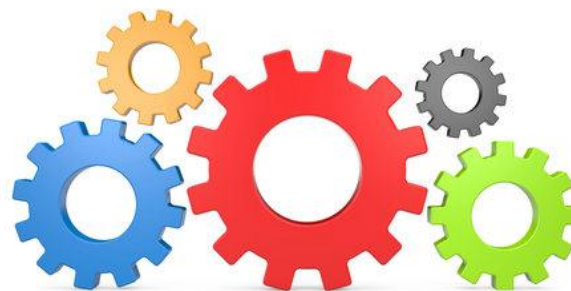
oppsto for ca 2,5 milliarder år siden

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

1936

Mer!

Raskere!

Kjøpefesten fra 1990-2009

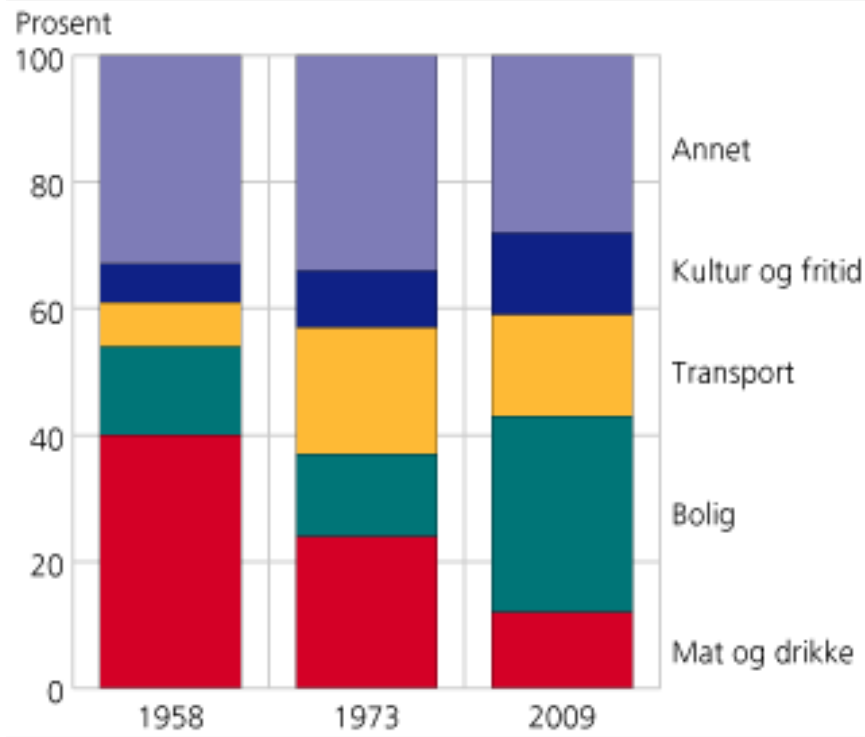
- Klesforbruket har økt med 72 %
- Flyreiser utenlands har økt med 222 %
- Bilreiser har økt med 18 %
- ...og møbelforbruket har økt med 220 %

Kilde: Jon Hille 2010/SSB 2010

Vekstøkonomiens paradokser!

Fordeling av husholdningsutgifter. 1958, 1973 og 2009

Forbruk og livskvalitet

Stressa!!

Usunt!

Mindre kroppsarbeid

Stillesittende!

Overforbruk og fattigdom

Illustrasjon fra Grønn hverdag

Bilde fra
"Hytteliv"

Kongo, 2008. Bilde fra NRK.

Barn i slum.
Bilde fra FN
sambandet

Veksten i avfallsmengdene

- 1950: 25 kg
- 1974: 174 kg
- 2001: 334 kg
- 2005: 378 kg
- 2007: 429 kg
- 2008: 434 kg
- 2009: 420 kg
- 2010: 424 kg
- 2011: 438 kg
- 2013: 441 kg

Bilde fra Envinas årsmelding

Husholdningsavfall pr. person pr. år i Norge

Mataavfall

Bilde fra «Renovasjon i Grenland»

- Over 1/4 av husholdningsavfallet er matavfall
- Internasjonalt kastes om lag 50 % av maten

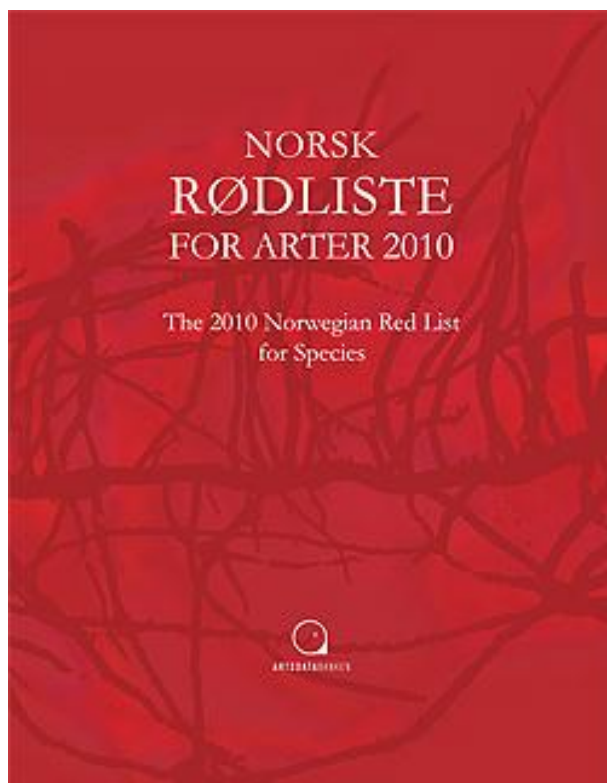

Tap av biologisk mangfold

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

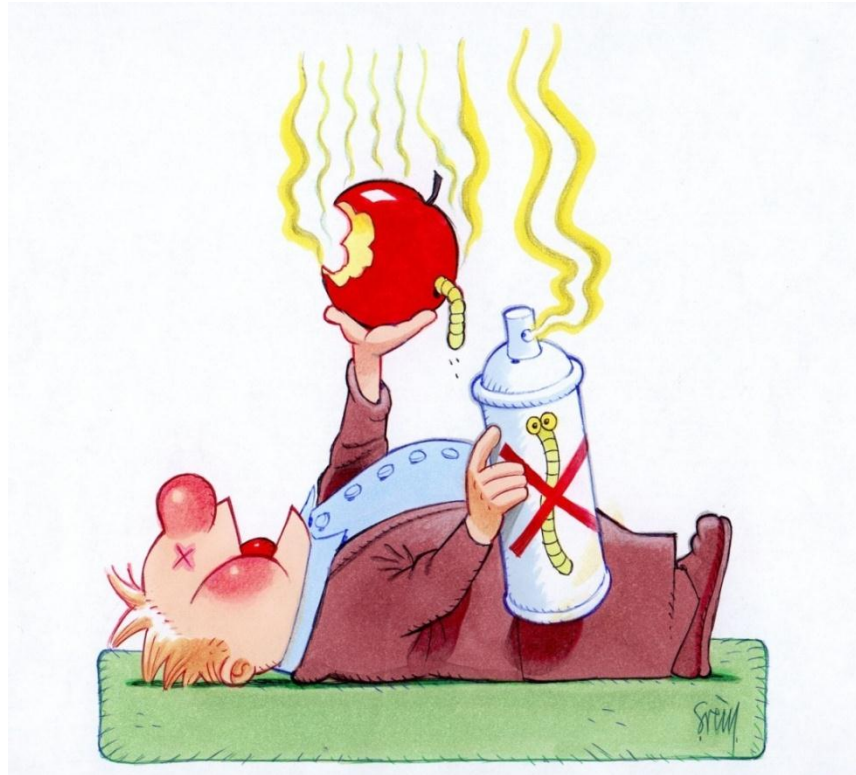
Norsk Rødliste for arter

- 2006: 3886 arter er rødlistet
- 2010: 4599 arter er rødlistet
- 21 000 arter er vurdert
- 4599 arter på den nye rødlisten
- 2398 arter er definert som truet
- 84 arter utdødd fra norsk natur etter år 1800

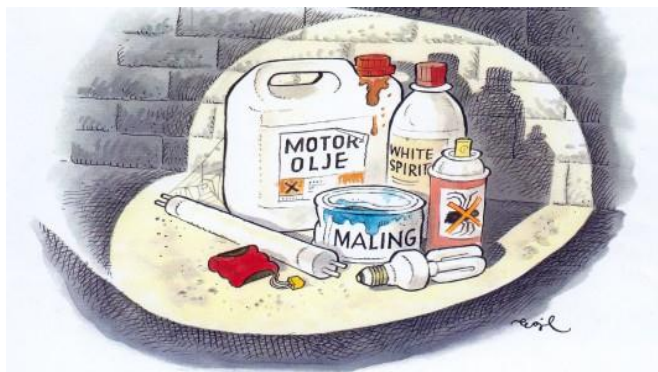
Miljøgifter

Illustrasjon fra Grønn hverdag

Farlig avfall i naturen

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Klima i endring

Hovedårsak

- **Økende forbrenning av fossile drivstoff på toppen av naturlige utslipp av klimagasser i kretsløpet**
- **Innhold av Co2 i luften har økt med 30 % siden før -industriell tid**

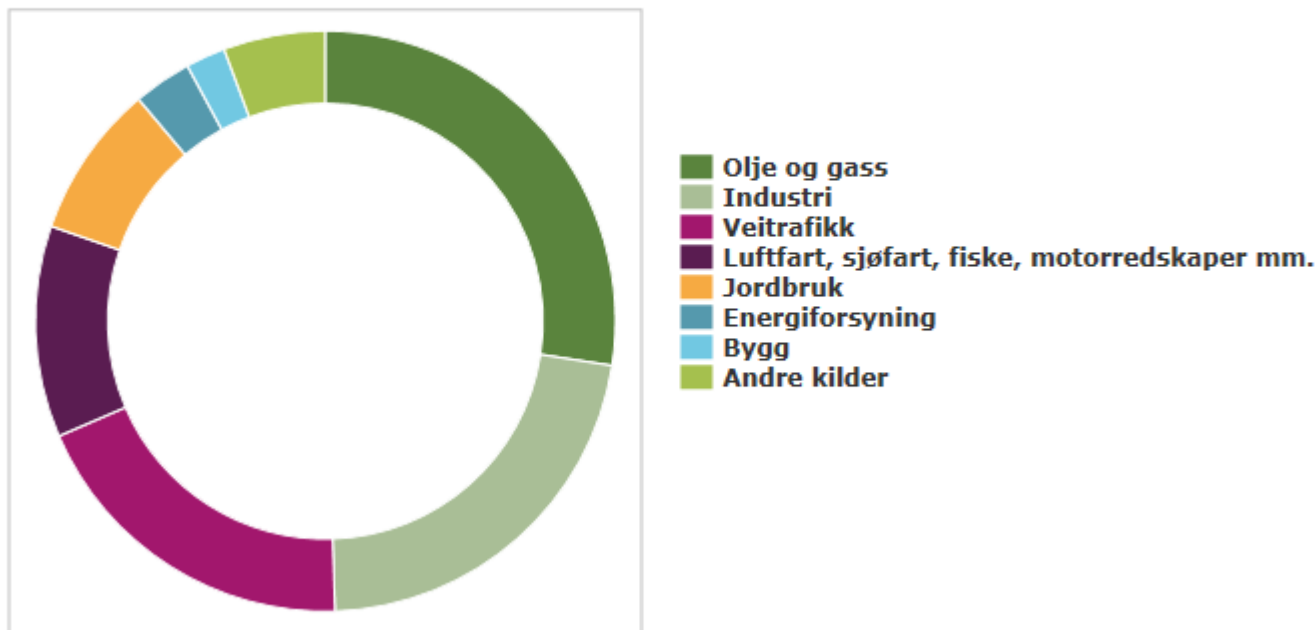

Større utslipp av CO₂ enn det jordas grønne planter tar opp

Utslippskilder

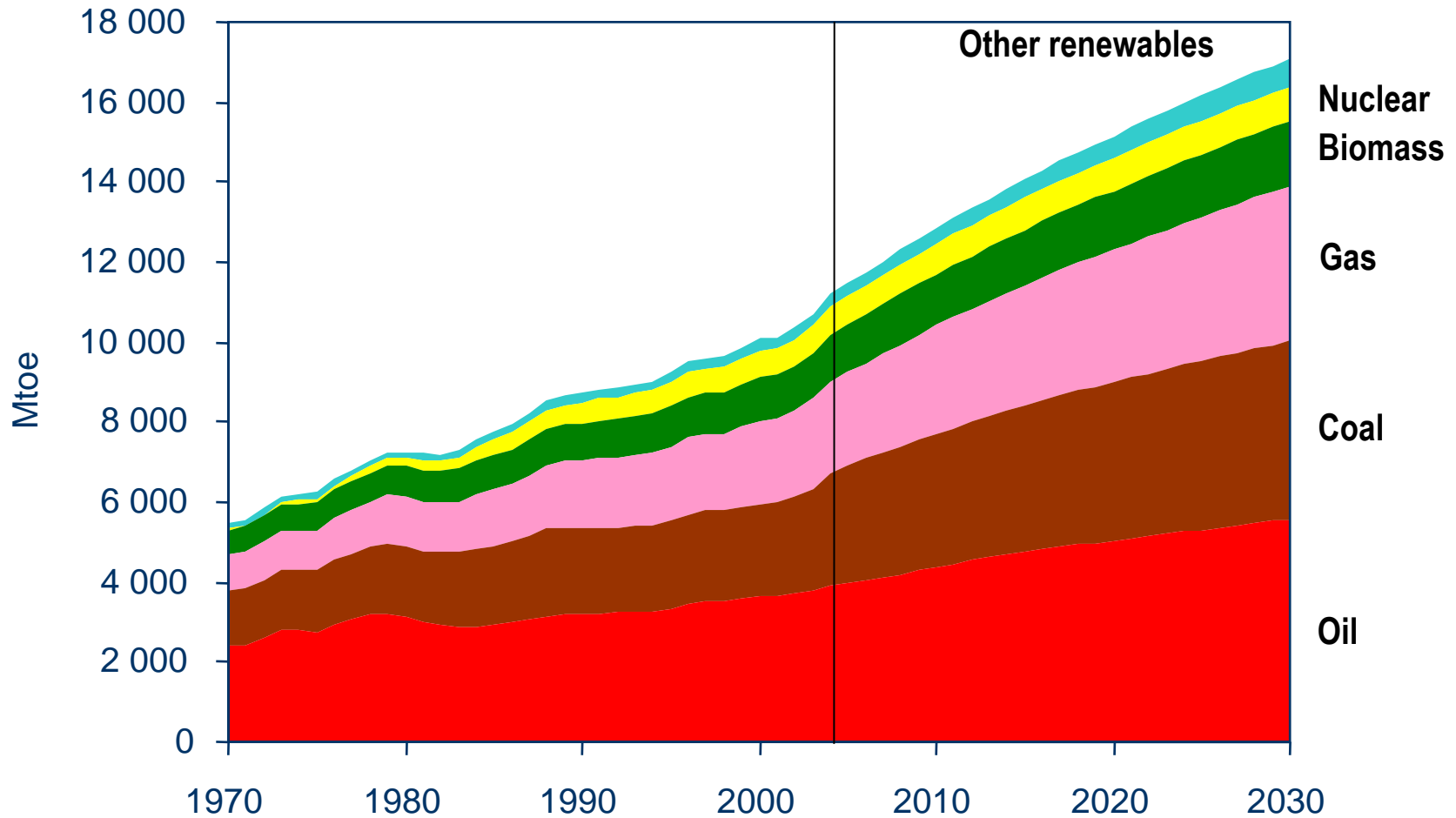
Utslipp av klimagasser i fordelt på kilde
Totalt 53,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter

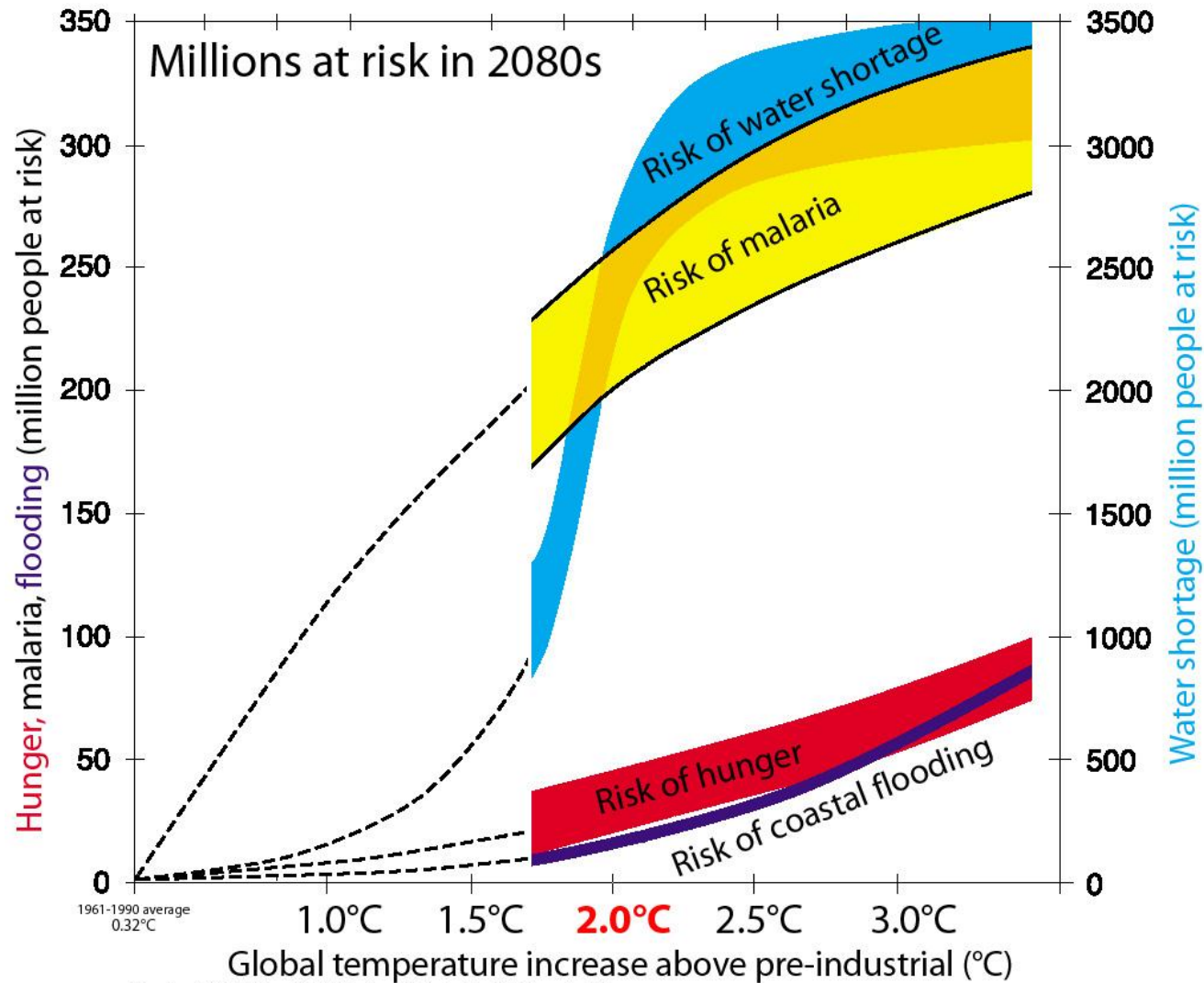

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB) Lisens: NLOD

Verdens energiforbruk vil øke (IEA 2006)

Source: Parry et al. (2001) "Millions at Risk" Glob. Env. Change. Graph adapted by M. Meinshausen, Nov. 2004.
 Note: The original graph presented temperature levels above 1961-1990 average (see Hulme, Mitchell et al. 1999), not above pre-industrial. The 1961-1990 average is 0.32°C above pre-industrial levels (1861-1890). Thus, a 0.32°C temperature difference has been added to the original scale. Furthermore, the original graph presented temperature levels in 2080 for different CO₂ equivalence (f) stabilization scenarios. For a climate sensitivity of 2.5°C (as underlying the work of Parry et al.), the 2080 temperature level for the S550 CO₂eq emission path has been about 1.4°C above 1990 (2°C above pre-industrial).

POTENTIELL SKADE

Ekstremnedbør

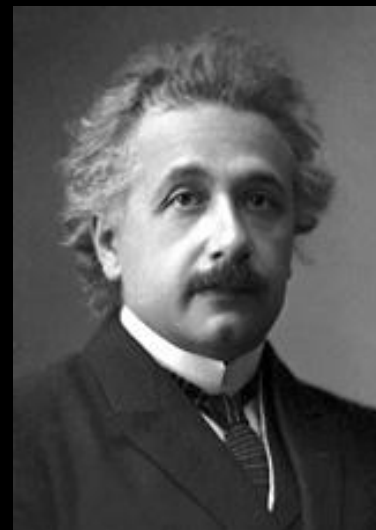

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Tanke, ord og gjerning

“Den verden vi har
formet med vår måte
å tenke på har
alvorlige problemer
som ikke kan løses
ved å fortsette å
tenke på samme måte
“

Albert Einstein

Albert Einstein (1879 – 1955) var tysk fysiker (relativitetsteorien) og fikk nobelprisen i fysikk i 1921.

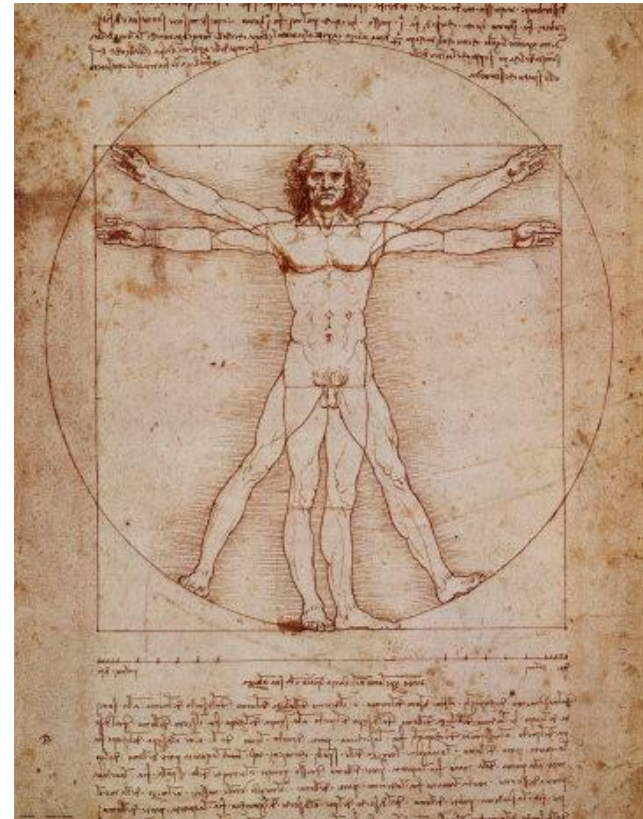

Fra ord til handling...

...steg for steg

Alt vi gjør påvirker økosystemet

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Fra naturvern til bærekraftig utvikling

Foto: Beate Sundgård, FM MVA

BÆREKRAFTIG UTVIKLING

Debatt om verdivalg

Kunnskapsbygging

Praktisk handling

Generasjonsperspektivet

Økologiske hensyn

Sosiale hensyn

Bred deltagelse

FNs nye bærekraftsmål

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Klima, miljø og livsstil

Hovedmål

Prosjektets hovedmål er å styrke innsikt og respekt for naturens kretsløp, og at vi derigjennom skaper oppslutning om en miljø- og klimavennlig adferd som sikrer livsgrunnlag og matproduksjon nå og for fremtiden.

Blir vi lykkeligere med mer?

- Klesforbruket har økt med 72 %
- Flyreiser utenlands har økt med 222 %
- Bilreiser har økt med 18 %
- ...og møbelforbruket har økt med 220 %
-

Illustrasjon fra Grønn hverdag

Hva kan vi gjøre?

- **Begrense eget forbruk**

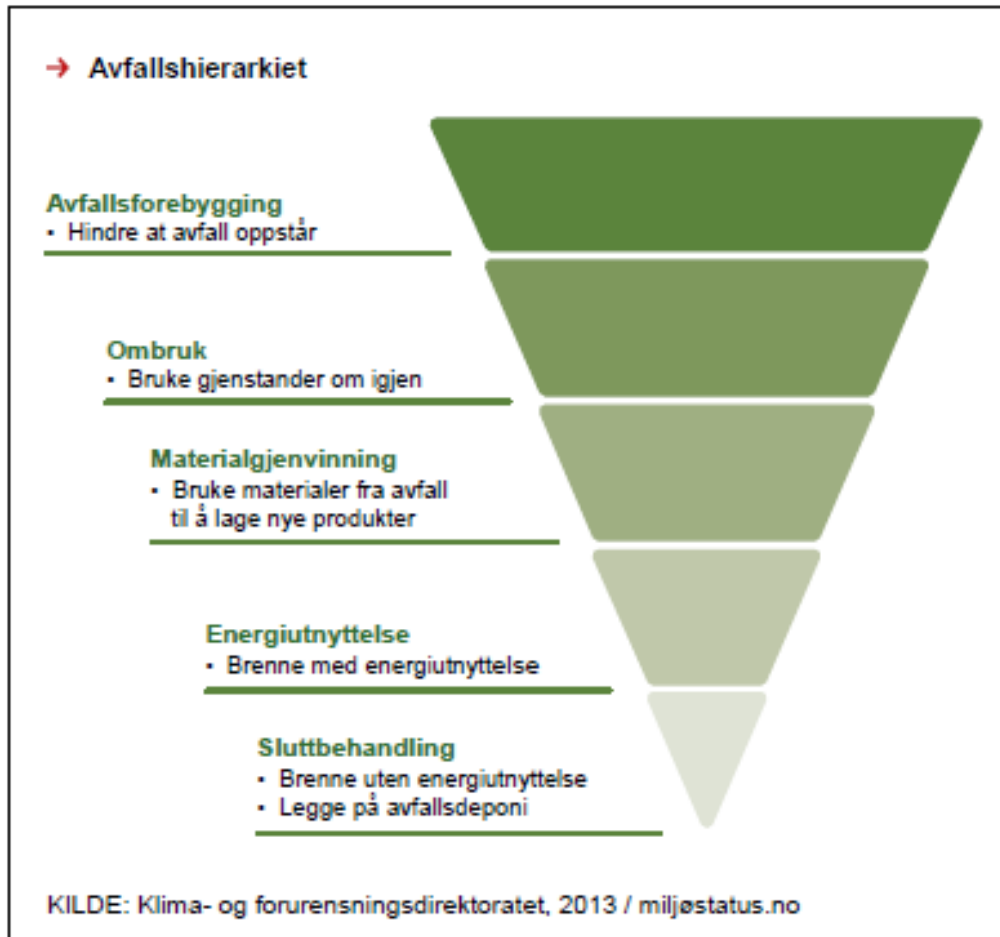
- **Støtt en bistandsorganisasjon**

- **Kjøp varer merket rettferdig handel**

Avfallspyramiden

Vårt felles ansvar

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Hindre at avfall oppstår!

Illustrasjon fra Grønn hverdag

Illustrasjon fra Grønn hverdag

Illustrasjon fra Grønn hverdag

Gjenbruk

Åpningstider:

Mandag stengt

Tirsdag, onsdag og fredag: 10.00-16.00

Torsdag: 10.00-18.00

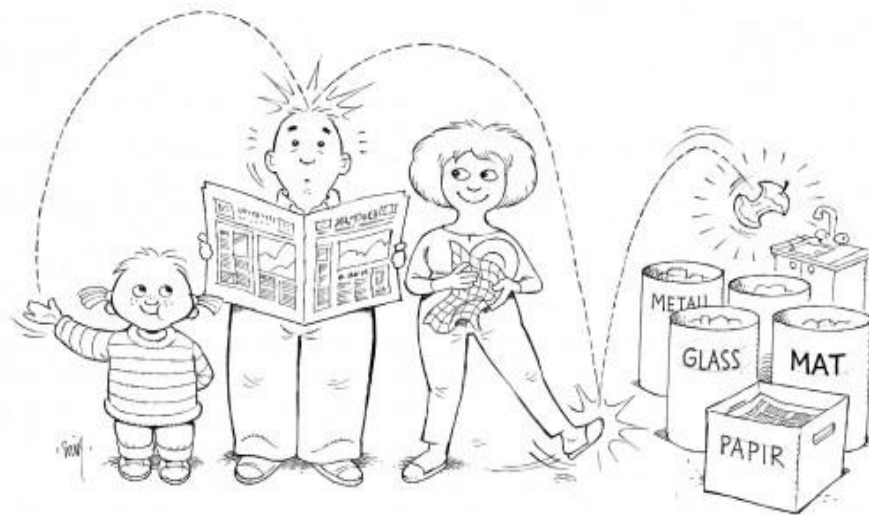
Lørdag: 10.00-14.00

Kompostering

Kildesortering

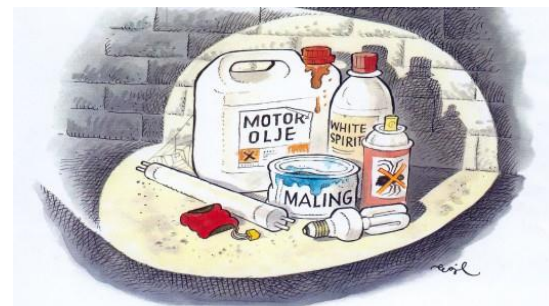

Samle inn farlig avfall

KLIMA- OG
FORURENSNINGS-
DIREKTORATET

 ER DET FARLIG?
- om farlige stoffer i forbrukerprodukter

www.miljodirektoratet.no

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Bærekraftig forvaltning

- Hav og strandsone
- Vassdrag
- Skog, inkludert regnskog
- Matjord og kulturlandskap
- Grøntområder i tettsteder
- Urørte utmarksområder

Regnskog – verdens skattekammer

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Hvor finnes regnskogen?

Siden 1750 har verdens regnskoger blitt halvert

Hva er problemet- og hva gjør vi?

- Produksjon av tømmer og papir
- Produksjon av palmeolje
- Produksjon av soya
- Kjøttproduksjon
- Gruvedrift
- Uttak av olje og gass
- Vannkraftverk og neddemming
- Veiutbygging i kombinasjon med utstrakt produksjon og utnyttelse av råvarer

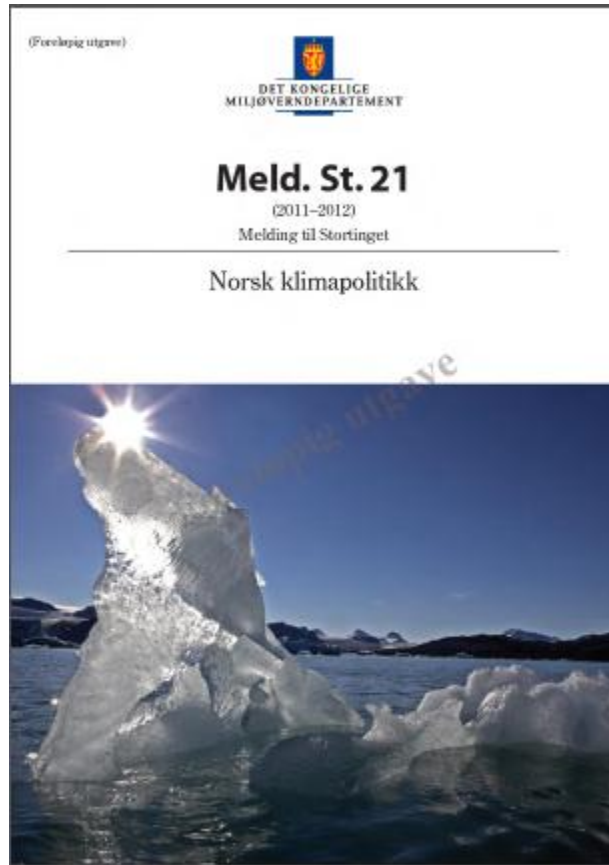
Hva gjør vi med klimaproblemet?

- Erkjenne problemet
- Fakta – globalt og lokalt
- Kjenne årsakene
- Kjenne konsekvensene
- Klimatilpasning
- Løsninger på samfunnsnivå
- Løsninger på individnivå
- Individ og samfunn

Klimamål

- Norge skal redusere utslippet av klimagasser med 30 % innen 2020 i forhold til 1990
- I felles fylkesplan for Trøndelagsfylkene 2009-2012, er målet å redusere de samlede utslippene med 30 % innen 2020
- Hva så med kommunene?

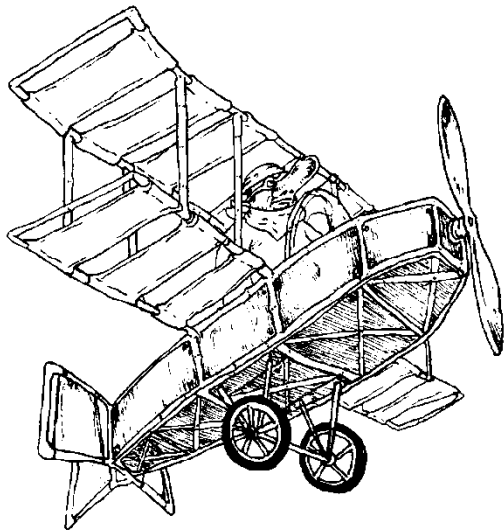
MELHUS
kommune

Klima og energiplan 2014-2017

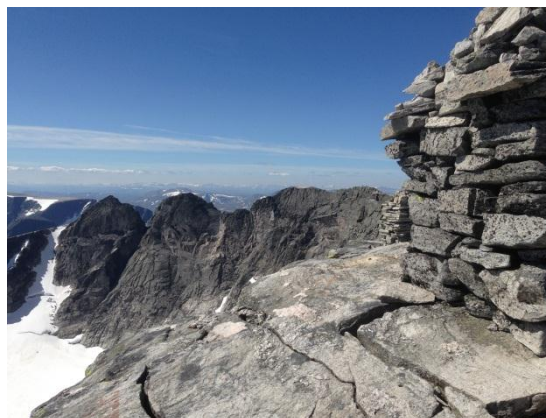
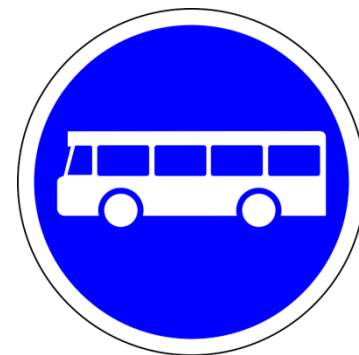
Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Redusere direkte energiforbruk

Reduserte utslipp fra transport

- Sykle og gå på korte turer
- Reis kollektivt
- Kjør flere sammen
- Ferier lokalt
- Nye kjøretøy

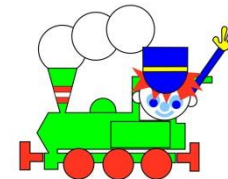
Redusere indirekte energiforbruk

Melhus er en mangfoldig kommune der det skal være mulig å være modig

Klimasteg

- Hvis hver nordmann resirkulerer to plastposer om dagen, reduseres klimagassutslippene med 16.000 tonn hvert år (*Klimaløftet*)
- Hvis 500.000 nordmenn sykler til og fra jobb, i stedet for å ta bilen 100 dager i året, vil man sammen bidra til å redusere klimagassutslippene med 150.000 tonn (*Klimaløftet*)
- Hvis 50.000 jobbreiser (med avstand 500 km, dvs. avstand Oslo–Trondheim/Bergen/Stavanger) med fly byttes til tog reduseres klimagassutslippene med 15.400 tonn (*Klimaløftet*)

Fornybar energi og ny teknologi

- Solenergi
- Vannkraft
- Biogass
- Bioenergi
- Vindkraft
- Transportteknologi
- Bygningsteknologi
- Produksjonsteknologi

Lykke til!

